

WYROK TRYBUNAŁU (wielka izba)

z dnia 5 kwietnia 2011 r.*

W sprawie C-119/09

mającej za przedmiot wniosek o wydanie, na podstawie art. 234 WE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożony przez Conseil d'État (Francja) postanowieniem z dnia 4 marca 2009 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 1 kwietnia 2009 r., w postępowaniu

Société fiduciaire nationale d'expertise comptable

przeciwko

Ministre du Budget, des Comptes publics et de la Fonction publique,

TRYBUNAŁ (wielka izba),

w składzie: V. Skouris, prezes, A. Tizzano, J.N. Cunha Rodrigues, K. Lenaerts, J.C. Bonichot, K. Schiemann, J.J. Kasel i D. Šváby, prezesi izb, A. Rosas, R. Silva de Lapuerta, U. Lohmus (sprawozdawca), M. Safjan i M. Berger, sędziowie,

* Język postępowania: francuski.

rzecznik generalny: J. Mazák,
sekretarz: C. Strömholm, administrator,

uwzględniając procedurę pisemną i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 23 marca 2010 r.,

rozważywszy uwagi przedstawione:

- w imieniu Société fiduciaire nationale d'expertise comptable przez F. Moliniégo, adwokata,
- w imieniu rządu francuskiego przez G. de Bergues'a oraz B. Messmera, działających w charakterze pełnomocników,
- w imieniu rządu cypryjskiego przez D. Kallí, działającą w charakterze pełnomocnika,
- w imieniu rządu niderlandzkiego przez C. Wissels oraz przez M. de Gravego i J. Langerę, działających w charakterze pełnomocników,
- w imieniu Komisji Europejskiej przez I. Rogalskiego oraz C. Vrignon, działających w charakterze pełnomocników,

po zapoznaniu się z opinią rzecznika generalnego na posiedzeniu w dniu 18 maja 2010 r.,

wyduje następujący

Wyrok

- 1 Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wykładni art. 24 dyrektywy 2006/123/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 grudnia 2006 r. dotyczącej usług na rynku wewnętrznym (Dz.U. L 376, s. 36).
- 2 Wniosek ten został złożony w ramach sporu pomiędzy Société fiduciaire nationale d'expertise comptable (zwaną dalej „Société fiduciaire”) a ministre du Budget, des Comptes publics et de la Fonction publique (ministrem ds. budżetu, finansów publicznych i służby publicznej) w przedmiocie skargi dotyczącej stwierdzenia nieważności décret n° 2007-1387, du 27 septembre 2007, portant code de déontologie des professionnels de l'expertise comptable (dekretu nr 2007-1387 z dnia 27 września 2007 r. ustanawiającego kodeks deontologiczny ekspertów księgowych) (JORF z dnia 28 września 2007 r., s. 15847), w zakresie, w jakim zakazuje on akwizycji.

Ramy prawne

Uregulowania Unii

- 3 Na podstawie motywów 2, 5 i 100 dyrektywy 2006/123:

„(2) Konkurencyjny rynek usług ma istotne znaczenie przy wspieraniu wzrostu gospodarczego i tworzeniu miejsc pracy w Unii Europejskiej. Obecnie liczne

bariery na rynku wewnętrznym uniemożliwiają usługodawcom, w szczególności małym i średnim przedsiębiorstwom (MŚP), rozszerzanie swojej działalności poza granice ich krajów i pełny udział w korzyściach z rynku wewnętrznego. Osłabia to globalną konkurencyjność usługodawców z Unii Europejskiej. Wolny rynek zobowiązujący państwa członkowskie do znoszenia ograniczeń w transgranicznym świadczeniu usług przy jednoczesnej większej przejrzystości oraz pełniejszej informacji oznaczałby dla konsumentów większy wybór i lepszą jakość usług po niższych cenach.

[...]

- (5) Niezbędne jest więc usunięcie barier w swobodzie przedsiębiorczości dla usługodawców w państwach członkowskich, a także barier w swobodnym przepływie usług między państwami członkowskimi oraz zagwarantowanie usługobiorcom i usługodawcom pewności prawnej niezbędnej do realizowania w praktyce tych dwóch podstawowych swobód zapisanych w traktacie. [...]

[...]

- (100) Niezbędne jest zaprzestanie stosowania całkowitych zakazów dotyczących informacji handlowych dostarczanych przez przedstawicieli zawodów regulowanych, nie poprzez usuwanie zakazów dotyczących treści informacji handlowej, lecz przez zniesienie tych zakazów, które generalnie zakazują korzystania przez przedstawicieli danego zawodu z jednej lub więcej form przekazywania informacji handlowych, jak np. zakaz wszelkiej reklamy w jednym lub kilku rodzajach mediów. W odniesieniu do treści i metod przekazywania informacji handlowych niezbędne jest zachęcanie przedstawicieli wolnych zawodów do sporządzania – zgodnie z prawem wspólnotowym – kodeksów postępowania na poziomie wspólnotowym”.

4 Artykuł 4 pkt 12 dyrektywy 2006/123 przewiduje, że w tym celu:

„»informacja handlowa« oznacza każdą formę informacji mającej na celu promowanie, bezpośrednio lub pośrednio, towarów, usług lub wizerunku przedsiębiorstwa, organizacji lub osoby prowadzącej działalność handlową, przemysłową lub rzemieślniczą albo osoby wykonującej zawód regulowany. Następujące informacje same w sobie nie stanowią informacji handlowych:

- a) informacje umożliwiające bezpośredni dostęp do działalności przedsiębiorstwa, organizacji lub osoby, w szczególności nazwa domeny internetowej lub adres poczty elektronicznej;
- b) informacje odnoszące się do towarów, usług lub wizerunku przedsiębiorstwa, organizacji lub osoby, opracowywane w sposób niezależny, w szczególności jeżeli są one udzielane bez wynagrodzenia”.

5 Artykuł 24 dyrektywy 2006/123, zatytułowany „Informacje handlowe dostarczane przez zawody regulowane”, jest sformułowany w następujący sposób:

„1. Państwa członkowskie znoszą wszelkie całkowite zakazy dotyczące informacji handlowych dostarczanych przez zawody regulowane.

2. Państwa członkowskie zapewniają zgodność informacji handlowych dostarczanych przez zawody regulowane, odnoszących się w szczególności do niezależności, godności i uczciwości zawodowej, a także do tajemnicy zawodowej, z zasadami dotyczącymi wykonywania zawodu, zgodnie z prawem wspólnotowym, w sposób

odpowiadający szczególnemu charakterowi każdego zawodu. Zasady dotyczące wykonywania zawodu odnoszące się do informacji handlowych muszą być niedyskryminacyjne, uzasadnione nadrzędnym interesem publicznym [nadrzędnymi względami interesu ogólnego] i proporcjonalne”.

- 6 Zgodnie z art. 44 i 45 dyrektywy 2006/123 weszła ona w życie w dniu 28 grudnia 2006 r. i miała być wprowadzona przez państwa członkowskie do dnia 28 grudnia 2009 r.

Uregulowania krajowe

- 7 Ustanowienie izby ekspertów księgowych oraz regulacja tytułu i zawodu eksperta księgowego są uregulowane przepisami zarządzenia nr 45-2138 z dnia 19 września 1945 r. (JORF z dnia 21 września 1945 r., s. 5938). Zgodnie z tym zarządzeniem głównym zadaniem eksperta księgowego jest prowadzenie i kontrolowanie księgowości przedsiębiorstw oraz organizacji, z którymi nie jest on związany umową o pracę. Jest on uprawniony do stwierdzania zgodności i prawdziwości rachunków zysków i strat, a także może uczestniczyć w tworzeniu przedsiębiorstw i organizacji we wszystkich aspektach księgowych, ekonomicznych i finansowych.
- 8 Do chwili przyjęcia ordonnance n° 2004-279, du 25 mars 2004, portant simplification et adaptation des conditions d'exercice de certaines activités professionnelles (zarządzenia nr 2004-279 z dnia 25 marca 2004 r. w sprawie uproszczenia i dostosowania warunków wykonywania niektórych rodzajów działalności zawodowej) (JORF z dnia 27 marca 2004 r., s. 5888) przedstawiciele zawodu eksperta księgowego obowiązywał zakaz wszelkiej reklamy osobistej. Décret n° 97-586, du 30 mai 1997, relatif au fonctionnement des instances ordinales des experts-comptables (dekret nr 97-586 z dnia 30 maja 1997 r. dotyczący funkcjonowania organów izby ekspertów księgowych) (JORF z dnia 31 maja 1997 r., s. 8510), który określa warunki, na jakich eksperci księgowi mogą obecnie uciekać się do działań promocyjnych, w art. 7 przewiduje, że owe

warunki stanowią przedmiot kodeksu obowiązków zawodowych, którego przepisy zostaną ustanowione w formie dekretu Conseil d'État (Rady Państwa).

9 Na podstawie art. 23 zarządzenia nr 45-2138 oraz art. 7 dekretu nr 97-586 został zatem przyjęty dekret nr 2007-1387.

10 Na podstawie art. 1 tego ostatniego dekretu:

„Zasady deontologii znajdujące zastosowanie do ekspertów księgowych są określone w kodeksie deontologicznym załączonym do niniejszego dekretu”.

11 Artykuł 1 code de déontologie des professionnels de l'expertise comptable (kodeksu deontologicznego ekspertów księgowych) stanowi:

„Przepisy niniejszego kodeksu stosuje się do ekspertów księgowych niezależnie od sposobu wykonywania zawodu oraz, o ile ma to miejsce, do ekspertów księgowych stażystów, a także osób zatrudnionych na podstawie umowy o pracę, wymienionych odpowiednio w art. 83b i art. 83c ordonnance n° 45-2138 du 19 septembre 1945 portant institution de l'ordre des experts-comptables et réglementant le titre et la profession d'expert-comptable [zarządzenia nr 45-2138 z dnia 19 września 1945 r. w sprawie ustanowienia izby ekspertów księgowych oraz regulacji tytułu i zawodu eksperta księgowego].

Z wyjątkiem tych przepisów, które mogą dotyczyć wyłącznie osób fizycznych, niniejsze przepisy mają zastosowanie także do spółek ekspertów księgowych oraz stowarzyszeń zarządzania i księgowości”.

12 Na podstawie art. 12 rzeczzonego kodeksu:

- „I Osobom wskazanym w art. 1 zakazuje się podejmowania wszelkich niezamawianych działań celem oferowania usług osobom trzecim.

Udział tych osób w konferencjach, seminariach lub innych imprezach akademickich lub naukowych jest dozwolony, o ile nie dopuszczają się one przy tej okazji działań tożsamyh z akwizycją.

- II Działania promocyjne są dozwolone osobom wskazanym w art. 1 w zakresie, w jakim dostarczają one odbiorcom użytecznej informacji. Czynności, do których uciekają się one w tym celu, są wykonywane dyskretnie, w sposób niepowodujący uszczerbku dla niezależności, godności i prestiżu zawodu ani też naruszenia zasad tajemnicy zawodowej oraz lojalności względem klientów i innych przedstawicieli tego zawodu.

Prezentując swoją działalność zawodową osobom trzecim w jakiejkolwiek formie, osoby wskazane w art. 1 nie powinny stosować żadnej formy wypowiedzi, która mogłaby spowodować uszczerbek dla godności ich funkcji lub reputacji zawodu.

Te oraz wszelkie inne środki przekazu są dopuszczalne pod warunkiem, że sam przekaz będzie obyczajny i powściągliwy, że ich treść nie będzie zawierać żadnych nieścisłości, nie będzie wprowadzać w błąd oraz że nie będą one zawierać żadnych elementów porównawczyh”.

Postępowanie przed sądem krajowym i pytanie prejudycjalne

- ¹³ Skargą wniesioną w dniu 28 listopada 2007 r. Société fiduciaire wniosła do Conseil d'État o stwierdzenie nieważności dekretu nr 2007-1387 w zakresie, w jakim zakazuje on akwizycji. Spółka ta uważa, że ogólny i bezwarunkowy zakaz wszelkiej działalności akwizycyjnej, przewidziany w art. 12-I kodeksu deontologicznego ekspertów księgowych, jest sprzeczny z art. 24 dyrektywy 2006/123 i istotnie zagraża wykonaniu owej dyrektywy.
- ¹⁴ Sąd krajowy uważa, że odesłanie prejudycjalne jest konieczne w zawistym przed nim sporze ze względu na fakt, iż zakaz praktyk akwizycyjnych ustanowiony w zaskarżonym dekrete w zakresie, w jakim jest on uważany za sprzeczny z art. 24 dyrektywy 2006/123, byłby poważnym zagrożeniem dla jej wykonania.
- ¹⁵ W tych okolicznościach Conseil d'État postanowiła zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującym pytaniem prejudycjalnym:

„Czy dyrektywa [2006/123] ma na celu wykluczenie w odniesieniu do zawodów regulowanych, których dotyczy, wszelkich zakazów o charakterze generalnym, niezależnie od formy danej praktyki handlowej, czy też pozostawiła ona państwom członkowskim możliwość utrzymania zakazów o charakterze generalnym w odniesieniu do określonych praktyk handlowych, takich jak akwizycja?”

W przedmiocie dopuszczalności

- 16 Sąd krajowy zwraca się o wykładnię dyrektywy 2006/123, której termin transpozycji, ustalony na dzień 28 grudnia 2009 r., jeszcze nie upłynął w dniu wydania postanowienia odsyłającego, tj. w dniu 4 marca 2009 r.
- 17 Rząd francuski, nie podnosząc wyraźnie zarzutu niedopuszczalności wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym, wyraża zastrzeżenia co do adekwatności pytania zadanego przez sąd krajowy oraz sformułowanej przez niego oceny, według której, jeżeli przepisy krajowe będące przedmiotem postępowania przed tym sądem byłyby uważane za sprzeczne z dyrektywą 2006/123, stanowiłyby poważne zagrożenie dla jej wykonania.
- 18 Bowiem zdaniem tego rządu wprowadzie zgodnie z orzecznictwem Trybunału w okresie przewidzianym na dokonanie transpozycji dyrektywy państwa członkowskie będące jej adresatami są zobowiązane do powstrzymania się od przyjmowania przepisów, których charakter poważnie zagraża osiągnięciu celu określonego przez tę dyrektywę (wyroki: z dnia 18 grudnia 1997 r. w sprawie C-129/96 Inter-Environnement Wallonie, Rec. s. I-7411, pkt 45; z dnia 8 maja 2003 r. w sprawie C-14/02 ATRAL, Rec. s. I-4431, pkt 58; a także z dnia 23 kwietnia 2009 r. w sprawach połączonych C-261/07 i C-299/07 VTB-VAB i Galatea, Zb.Orz. s. I-2949, pkt 38), jednakże nie ma to miejsca w sprawie przed sądem krajowym, gdzie stosowanie omawianych przepisów krajowych podczas okresu transpozycji dyrektywy 2006/123 nie wywoływało takich skutków, które, po pierwsze, utrzymywałyby się po upływie tego okresu transpozycji, a po drugie, wykazywałyby szczególną wagę ze względu na cel, jakiemu służy owa dyrektywa.
- 19 W tym względzie należy przypomnieć, że z tegoż orzecznictwa wynika, iż do sądu krajowego rozpatrującego zawisły przed nim spór należy ocena, czy przepisy krajowe, których zgodność z prawem została zakwestionowana, mogą poważnie zagrażać skutkowi określonemu przez dyrektywę. Dokonując tej oceny, sąd krajowy powinien

w szczególności zbadać, czy omawiane przepisy stanowić miały pełną transpozycję dyrektywy, jak również ustalić konkretne skutki zastosowania przepisów niezgodnych z dyrektywą oraz okres występowania tych skutków (zob. w szczególności ww. wyrok w sprawie Inter-Environnement Wallonie, pkt 46, 47).

- 20 Nie jest zadaniem Trybunału badanie słuszności tej oceny w ramach analizy dopuszczalności wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym.
- 21 W każdym razie zgodnie z utrwalonym orzecznictwem pytanie dotyczące wykładni prawa Unii, z którym zwrócił się sąd krajowy w ramach stanu prawnego i faktycznego, za którego ustalenie jest on odpowiedzialny, korzysta z domniemania znaczenia dla sprawy (zob. podobnie wyroki: z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie C-210/06 Cartesio, Zb.Orz. s. I-9641, pkt 67; z dnia 7 października 2010 r. w sprawie C-515/08 dos Santos Palhota i in., Zb.Orz. s. I-9133, pkt 20; a także z dnia 12 października 2010 r. w sprawie C-45/09 Rosenbladt, Zb.Orz. s. I-9391, pkt 33).
- 22 Z tego wynika, że wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym jest dopuszczalny.

W przedmiocie pytania prejudycjalnego

- 23 Poprzez swoje pytanie sąd krajowy zasadniczo dąży do ustalenia, czy art. 24 dyrektywy 2006/123 należy interpretować w ten sposób, że sprzeciwia się on przepisom krajowym, które zakazują przedstawicielom zawodu regulowanego, takiego jak zawód eksperta księgowego, działalności akwizycyjnej.

- 24 Tytułem wstępu należy zauważyć, że art. 24 dyrektywy 2006/123, zatytułowany „Informacje handlowe dostarczane przez zawody regulowane”, określa dwa obowiązki państw członkowskich. Po pierwsze, jego ust. 1 wymaga, aby państwa członkowskie zniosły wszelkie całkowite zakazy dotyczące informacji handlowych dostarczanych przez zawody regulowane. Po drugie, ust. 2 rzeczonoego artykułu zobowiązuje państwa członkowskie do zapewnienia zgodności informacji handlowych dostarczanych przez zawody regulowane z zasadami dotyczącymi wykonywania zawodu, zgodnymi z prawem Unii i odnoszącymi się w szczególności do niezależności, godności i uczciwości zawodowej, a także do tajemnicy zawodowej – w sposób odpowiadający szczególnemu charakterowi każdego zawodu. Rzeczone zasady dotyczące wykonywania zawodu muszą być niedyskryminacyjne, uzasadnione nadrzędnymi względami interesu ogólnego i proporcjonalne.
- 25 W celu zbadania, czy art. 24 dyrektywy 2006/123, a w szczególności jego ust. 1, może wykluczać zakaz akwizycji taki jak przewidziany przez przepisy krajowe będące przedmiotem postępowania przed sądem krajowym, należy dokonać wykładni owego artykułu, odwołując się nie tylko do jego brzmienia, lecz także do jego celu i kontekstu oraz celu omawianych przepisów.
- 26 W tym względzie z motywów 2 i 5 omawianej dyrektywy wynika, że ma ona na celu usunięcie barier w swobodzie przedsiębiorczości dla usługodawców w państwach członkowskich, a także barier w swobodnym przepływie usług między państwami członkowskimi w celu przyczynienia się do urzeczywistnienia wolnego i konkurencyjnego rynku wewnętrznego.
- 27 Cel art. 24 rzeczonoj dyrektywy jest określony w jej motywie 100, na mocy którego należy zaprzestać stosowania całkowitych zakazów dotyczących informacji handlowych dostarczanych przez przedstawicieli zawodów regulowanych, które w sposób ogólny zakazują korzystania przez przedstawicieli danego zawodu z jednej lub kilku form przekazywania informacji handlowych, jak np. zakazu wszelkiej reklamy w jednym lub kilku rodzajach środków przekazu.

- 28 W odniesieniu do kontekstu, w jaki wpisuje się art. 24 dyrektywy 2006/123, należy przypomnieć, że należy on do działu V owej dyrektywy, zatytułowanego „Jakość usług”. Jak natomiast stwierdził rzecznik generalny w pkt 31 opinii, ten dział ogólnie, zaś art. 24 szczególnie, zmierza przede wszystkim do ochrony interesów konsumentów poprzez poprawę jakości usług zawodów regulowanych w obrębie rynku wewnętrznego.
- 29 Zarówno z celu tegoż art. 24, jak i z kontekstu, w jaki się on wpisuje, wynika, że, jak słusznie podnosi Komisja Europejska, zamiarem prawodawcy unijnego było nie tylko zniesienie stosowania całkowitych zakazów dotyczących informacji handlowych dla członków zawodów regulowanych w jakiejkolwiek formie, lecz również zniesienie zakazu wykorzystywania jednej lub kilku form informacji handlowej w rozumieniu art. 4 pkt 12 dyrektywy 2006/123, w szczególności takich jak reklama, marketing bezpośredni lub sponsorowanie. Ze względu na przykłady zawarte w motywie 100 wskazanej dyrektywy za całkowite zakazy wykluczone przez art. 24 ust. 1 owej dyrektywy należy również uważać zasady dotyczące wykonywania zawodu zakazujące dostarczania w jednym lub kilku środkach przekazu informacji dotyczących usługodawcy lub jego działalności.
- 30 Jednakże na mocy art. 24 ust. 2 dyrektywy 2006/123 w związku z motywem 100 zdanie drugie państwa członkowskie mogą swobodnie ustanowić zakazy dotyczące treści i metod przekazywania informacji handlowych dotyczących zawodów regulowanych, o ile przewidziane zasady są uzasadnione i proporcjonalne w kontekście zapewnienia zwłaszcza niezależności, godności i uczciwości zawodowej, a także tajemnicy zawodowej niezbędnej do ich wykonywania.
- 31 W celu ustalenia, czy omawiane przepisy krajowe wchodzą w zakres stosowania art. 24 owej dyrektywy, należy przede wszystkim określić, czy akwizycja stanowi informację handlową w rozumieniu tego artykułu.

- 32 Pojęcie informacji handlowej jest zdefiniowane w art. 4 pkt 12 dyrektywy 2006/123 jako obejmujące każdą formę informacji mającej na celu promowanie, bezpośrednio lub pośrednio, towarów, usług lub wizerunku przedsiębiorstwa, organizacji lub osoby prowadzącej działalność handlową, przemysłową lub rzemieślniczą, albo osoby wykonującej zawód regulowany. Jednakże w zakres tego pojęcia nie wchodzi, po pierwsze, informacje umożliwiające bezpośredni dostęp do działalności przedsiębiorstwa, organizacji lub osoby, w szczególności nazwa domeny internetowej lub adres poczty elektronicznej, a po drugie, informacje odnoszące się do towarów, usług lub wizerunku przedsiębiorstwa, organizacji lub osoby, opracowywane w sposób niezależny, w szczególności jeżeli są one udzielane bez wynagrodzenia.
- 33 Zatem, jak podnosi rząd niderlandzki, informacja handlowa obejmuje nie tylko klasyczną reklamę, lecz także inne formy reklamy oraz przekazu informacji mające na celu pozyskanie nowych klientów.
- 34 W odniesieniu do pojęcia akwizycji należy stwierdzić, że ani dyrektywa 2006/123, ani żaden inny akt prawa Unii nie zawiera definicji tego pojęcia. Co więcej, jego zakres może różnić się w porządkach prawnych różnych państw członkowskich.
- 35 Zgodnie z art. 12-I kodeksu deontologicznego, będącego przedmiotem sprawy przed sądem krajowym, za działanie akwizycyjne należy uważać nawiązanie przez eksperta księgowego niezamawianego kontaktu z osobą trzecią celem oferowania jej usług.

- 36 W tym względzie należy stwierdzić, że mimo iż dokładny zakres pojęcia akwizycji w rozumieniu przepisów krajowych nie wynika z postanowienia odsyłającego, Conseil d'État, a także wszyscy zainteresowani, którzy przedstawili uwagi Trybunałowi, są zdania, że akwizycja wchodzi w zakres pojęcia informacji handlowej zawartego w art. 4 pkt 12 dyrektywy 2006/123.
- 37 Według Société fiduciaire akwizycja oznacza zindywidualizowaną ofertę towarów lub usług składaną określonej osobie prawnej lub fizycznej, która tej oferty nie zamawiała. Rząd francuski podpisuje się pod tą definicją, proponując odróżnienie dwóch elementów, tj., po pierwsze, elementu ruchu, polegającego na nawiązaniu kontaktu z osobą trzecią, która tego kontaktu nie zamawiała, a po drugie, elementu zawartości, polegającego na dostarczeniu wiadomości o charakterze handlowym. Zdaniem tego rządu w szczególności drugi element stanowi informację handlową w rozumieniu dyrektywy 2006/123.
- 38 Z tych elementów wynika, że akwizycja stanowi formę przekazu informacji mającego na celu wyszukiwanie nowych klientów. Jak tymczasem podnosi Komisja, akwizycja oznacza zindywidualizowany kontakt pomiędzy usługodawcą a potencjalnym klientem w celu przedstawienia temu ostatniemu oferty usług. Z tego względu może ona być zakwalifikowana jako marketing bezpośredni. W konsekwencji akwizycja wchodzi w zakres pojęcia informacji handlowej w rozumieniu art. 4 pkt 12 oraz art. 24 dyrektywy 2006/123.
- 39 Powstaje z kolei pytanie, czy zakaz akwizycji można uważać za całkowity zakaz informacji handlowej w rozumieniu art. 24 ust. 1 rzeczzonej dyrektywy.

- 40 Z brzmienia art. 12-I kodeksu deontologicznego, będącego przedmiotem sprawy przed sądem krajowym, a także z brzmienia „Grille indicative des outils de communication” („Tabeli orientacyjnej narzędzi komunikacji”) ustalonej przez Conseil supérieur de l'ordre des experts-comptables (wyższą radę izby ekspertów księgowych), załączonej do uwag na piśmie rządu francuskiego, wynika, że na mocy tego przepisu przedstawiciele zawodu eksperta księgowego powinni powstrzymać się od wszelkiego niezamawianego kontaktu osobistego, który mógłby być uważany za pozyskiwanie klientów lub konkretną propozycję usług handlowych.
- 41 Należy stwierdzić, że zakaz akwizycji taki jak przewidziany przez rzeczony art. 12-I jest określony szeroko, ponieważ zabrania wszelkiej działalności akwizycyjnej, niezależnie od jej formy, treści lub zastosowanych działań. Zakaz ten obejmuje więc wykluczenie wszelkich środków komunikacji umożliwiających realizację tej formy informacji handlowej.
- 42 Wynika z tego, że taki zakaz należy uważać za całkowity zakaz informacji handlowej, wykluczony przez art. 24 ust. 1 dyrektywy 2006/123.
- 43 Wniosek ten jest zgodny z celem rzeczony dyrektywy, który polega, jak przypomniano w pkt 26 niniejszego wyroku, na usunięciu barier w swobodnym przepływie usług między państwami członkowskimi. Przepisy państwa członkowskiego zakazujące ekspertom księgowym dokonywania wszelkich działań akwizycyjnych mogą bowiem ponadto mieć wpływ na specjalistów pochodzących z innych państw członkowskich, pozbawiając ich skutecznego środka do badania danego rynku krajowego. Zakaz taki stanowi zatem ograniczenie w swobodnym świadczeniu usług transgranicznych (zob. analogicznie wyrok z dnia 10 maja 1995 r. w sprawie C-384/93 Alpine Investments, Rec. s. I-1141, pkt 28, 38).

- 44 Rząd francuski utrzymuje, że akwizycja zagraża niezależności członków tego zawodu. Zdaniem tego rządu, skoro ekspertowi księgowemu zleca się kontrolę księgowości przedsiębiorstw i organizacji, z którymi nie jest on związany umową o pracę, a także stwierdzanie prawidłowości i rzetelności rachunków zysków i strat tych przedsiębiorstw lub tych organizacji, jest nieodzowne, aby ten specjalista nie był podejrzewany o jakąkolwiek przysługę wobec swoich klientów. Poprzez nawiązanie kontaktu z kierownictwem danego przedsiębiorstwa lub danej organizacji ekspert księgowy ryzykuje zmianę charakteru stosunku, jaki powinien zwykle utrzymywać ze swoim klientem, co narusza zatem jego niezależność.
- 45 Jednakże, jak stwierdzono w pkt 42 niniejszego wyroku, przepisy będące przedmiotem sprawy przed sądem krajowym całkowicie zakazują jednej formy informacji handlowej i z tego względu wchodzą w zakres stosowania art. 24 ust. 1 dyrektywy 2006/123. Są one zatem niezgodne z tą dyrektywą i nie mogą być uzasadnione na mocy art. 24 ust. 2 dyrektywy 2006/123, nawet jeśli są one niedyskryminacyjne, oparte na nadrzędnym względzie interesu ogólnego i proporcjonalne.
- 46 W świetle powyższych rozważań na zadane pytanie należy odpowiedzieć, że art. 24 ust. 1 dyrektywy 2006/123 należy interpretować w ten sposób, iż sprzeciwia się on przepisom krajowym, które całkowicie zakazują przedstawicielom zawodu regulowanego, takiego jak zawód eksperta księgowego, podejmowania działań akwizycyjnych.

W przedmiocie kosztów

- 47 Dla stron postępowania przed sądem krajowym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed tym sądem, do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż poniesione przez strony postępowania przed sądem krajowym, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (wielka izba) orzeka, co następuje:

Artykuł 24 ust. 1 dyrektywy 2006/123/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 grudnia 2006 r. dotyczącej usług na rynku wewnętrznym należy interpretować w ten sposób, że sprzeciwia się on przepisom krajowym, które całkowicie zakazują przedstawicielom zawodu regulowanego, takiego jak zawód eksperta księgowego, podejmowania działań akwizycyjnych.

Podpisy